

СИНТАКСИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛОМОВНОГО НОВОСТІЙНОГО ТЕКСТУ (на матеріалі онлайнних новин)

The article is devoted to the study of the news texts as the basic texts of mass media. The main grammatical and syntactical features of the English news texts were identified by using the principles and methods of the syntagmatic text description. The linguistic analysis is being conducted on the material of the Internet-based news taken from BBC and CNN corporations.

Key words: newstext, verbal syntagmatics, lexical compound, syntactical construction.

Статья посвящена исследованию англоязычных текстов новостей как базовых текстов массовой информации. С использованием принципов и методов синтагматического описания текстов, рассматриваются основные синтаксические признаки англоязычных новостных текстов. Лингвистический анализ проводится на материале Интернет новостей BBC и CNN.

Ключевые слова: новостной текст, глагольная синтагматика, лексическое соединение, синтаксическая конструкция.

Статью посвящено дослідженню англomовних текстів новин як базових текстів масової інформації. Використовуючи принципи та методи синтагматичного опису тексту, було виділено основні синтаксичні ознаки англomовних новостійних текстів. Лінгвістичний аналіз здійснюється на матеріалі Інтернет новин BBC та CNN.

Ключові слова: новостійний текст, дієслівна синтагматика, лексичне сполучення, синтаксична конструкція.

Серед великої кількості текстів, які щоденно продукуються і поширюються ЗМІ, чітко виділяються окремі типи текстів, що мають набір стійких ознак на всіх рівнях: на рівні формату, змісту і мови. До таких текстів належать новини, інформаційна аналітика та коментарій, тексти-нариси і реклама. Матеріалом для написання даної статті стали саме новини, оскільки вони вважаються базовими текстами масової інформації, враховуючи наступні фактори:

- новостійні тексти найповніше реалізують одну з основних функцій масової комунікації – інформативну, а також одну з основних функцій мови – повідомлення;
- новостійні тексти характеризуються стійкою макро- і мікроструктурою, а також високим ступенем повторюваності і багаторазової відтворюваності;
- характерними особливостями новостійних текстів на рівні мови є стійкі лінгвістичні ознаки [4, с. 13].

В межах даної статті досліджуватимуться тексти британської та американської служб новин BBC та CNN.

Об'єктом аналізу виступають синтаксичні особливості новостійних текстів.

При аналізі синтаксису тексту новин було виділено наступні ознаки англійського новостійного тексту на синтаксичному рівні:

1. Велика кількість **дієслівних словосполучень**. Тексти новин є надзвичайно динамічними, оскільки повідомляють про події, які відбуваються,

як у тій чи іншій країні, так і за її межами. Саме це і підсилює роль дієслівної синтагматики. Важливо зазначити також, що зміст новостійних текстів зводиться в основному до перерахування різноманітних подій дійсності, а оскільки дієслово несе в собі предикацію, тобто служить способом співвіднесення змісту висловлювання з дійсністю, то це теж сприяє збільшенню кількості дієслівних словосполучень у текстах новин [3, с. 84–85]. Наприклад: to step down as presiding judge, to criticize the lack of protection, to face charges over the killings, to make an opening, to regain consciousness, to test positive for avian flu, to follow contact with, to trample to death, to try to move people away, to start to pull dead people, to remain in a serious condition, to support a criminal prosecution, to call the former leader to the witness stand [BBC, CNN, Jan. 15, 2006, BBC, Nov. 13, 2012].

2. Дієслівна синтагматика новостійних текстів насичена **пасивними конструкціями**. Ця властивість пов'язана із прагненням якомога об'єктивніше подати інформацію, з наміром провести дистанцію між виробником новин та їх одержувачем, нейтрально відобразити події: *"German Chancellor Angela Merkel says she doubts an agreement can be reached on the European Union's next budget at the summit taking place in Brussels"* [BBC, Nov. 23, 2012].

Необхідно також відзначити, що важлива роль пасиву полягає ще і у тому, що заміна активних форм предикації на пасивні дозволяє по-іншому розставити політичні та ідеологічні акценти повідомлення, дозволяє представити подію з точки зору певних ідеологічно-обумовлених інтерпретацій [2, с. 354; 6, с. 245].

Як зазначають вказані дослідники і як підтверджує безпосередньо аналіз матеріалу, найчастіше пасив вживається у таких тематичних новостійних контекстах, як повідомленнях про конфліктні ситуації, ситуаціях протистояння владі, а також ситуаціях пов'язаних із застосуванням сили: *"US official dies in Libya consulate attack in Benghazi (назва стамми) – A US state department official was killed and at least one other American was wounded when militiamen stormed the US consulate in the eastern Libyan city of Benghazi. It is believed the protest was held over a US-produced film that is said to be insulting to the Prophet Muhammad"* [BBC, Sept. 12, 2012]. У новинах, що висвітлюють події науки, освіти, техніки, бізнесу, спорту, розваг пасивний стан зустрічається значно менше. А наприклад, знаменитий редактор Асошіейтед Пресс Рене Дж.Капон взагалі вважає, що пасив краще уникати, і там, де це можливо вживати активний стан дієслів. Пасивні дієслова, на його думку, "виглядають мляво, вони витісняють зі сцени тих, хто зробив той, чи інший вчинок" [5: 36].

3. В англійських новостійних текстах часто зустрічаються висловлювання із використанням часової **форми continuous**, що можна пояснити самою специфікою новин, яка полягає в тому, аби висвітлювати події, які відбулися щойно, продовжують відбуватися і відбуватимуться у найближчому майбутньому. Використання дієслівних словосполучень у формах continuous дає можливість точно позначити часову співвіднесеність тієї чи іншої події з дійсністю, а також підкреслити сам процес її протікання: *"The book, which is being published in multiple languages in time for Christmas, is the third in a series by the pontiff"* [CNN, Nov. 23, 2012]; *"A CNN crew at the scene saw a huge tarp*

surrounding the mausoleum and said workers **were starting** to remove the tombstone" [CNN, Nov. 13, 2012]; "**The Home Office will be ensuring** that we take all the steps necessary to ensure that *Qatada* does not present a risk to national security" [BBC, Nov. 13, 2012].

4. Доволі поширеною в англійських новостійних текстах є **конструкція there is**, що пояснюється прагненням даного типу медіа-текстів бути нейтральними і безособовими: "**There were outbreaks of violence** in other Spanish cities, and the interior ministry said several arrests had been made" [BBC, Nov. 14, 2012]; "**There were 2,409 victims of child sexual exploitation** in gangs or groups from August 2010 to October 2011" [CNN, Nov. 21, 2012]; **There is a bar on judges dissolving the assembly, which is drawing up a new constitution** [BBC, Nov. 26, 2012].

5. Важливою ознакою новостійних текстів на синтаксичному рівні є наявність у них доволі великої кількості лексичних сполучень або складних слів нестійкого типу. Лексичні сполучення – це сполучення двох або більше номінативних основ, кореневих морфем, які поєднуються загальним ритміко-інтонаційним контуром [12], наприклад: *government structure, coalition casualties, defense team, security risk, retribution attacks, assassination attempt, maintenance trip, navigation equipment, bridge surge, quality sample, team members, opposition activists, suicide bombings* [BBC, Jan. 15, 2006, Nov. 13, 2012]. Більшість лексичних сполучень, які вживаються у текстах новин, як правило, складаються із двох елементів, але спостерігається і використання трьох-чотирьох компонентних лексичних сполучень: *town hall-style forum, energy supply problem, government income strategy, top level meeting, home affairs committee chairman, shadow home secretary, routine face reconstruction, human rights lawyer* [BBC, Oct. 16, Nov. 13, 27, 2012]. Доволі інтенсивне вживання лексичних сполучень у текстах новин пояснюється їх економічністю у плані використання мовних засобів, оскільки основи поєднуються між собою без будь-яких сполучних елементів. А це сприяє досягненню головної мети новин – чітко, точно, стисло і ефективно передавати інформацію.

Хоча основною вимогою до он-лайнних новин є інформативність, невід'ємними рисами новостійних текстів є також експресивність та персуазивність, що обумовлюється їх комунікативно-прагматичною спрямованістю. Аналізуючи тексти новин з точки зору експресивного синтаксису було відмічено, що такі синтаксичні конструкції, як приєднання, парантези, повтор (синтаксичний паралелізм, анафора) та протиставлення сприяють приверненню уваги адресата до події, формуванню оцінки, надають додаткову інформацію щодо інтерпретації події, переконують читача у достовірності даних, переслідуючи тим самим інтереси сторони, яка генерує повідомлення.

Приєднання слід розуміти, як додавання до основного тексту додаткових повідомлень, пояснень, уточнень, які виникають у свідомості не одночасно з провідною думкою, а лише після того, як вона вже сформувалася [8, с. 58]. Приєднання може бути як сполучниковим, так і безсполучниковим, може вводитися за допомогою спеціальних слів, наприклад: "*Gunmen set fire to a British Council cultural centre in Gaza City, among other violent attacks on UK-*

owned city" [BBC, Mar. 14, 2006]; *"You talk to some people here in Baghdad and they talk in their neighborhoods, mixed neighborhoods"* [CNN, Mar. 14, 2006]; *"His funeral was held on Monday, while in Cairo thousands of people marched through Tahrir square for the funeral of another young activist killed in recent clashes with police"* [BBC, Nov. 26, 2012]; *"The app offers users a range of filters that can be added to an image, from simple colour changes to a more extreme vintage look"* [BBC, Nov. 28, 2012]. В залежності від ситуації приєднувальні конструкції то підвищують інформативність висловлювання, то підсилюють його експресивність, то надають йому емоційно-оцінювального характеру.

Суть **парентези** полягає у членуванні висловлювання на частини за допомогою вставки, яка порушує лінійні синтаксичні зв'язки. Основними функціями парентези є:

- характеристика об'єкта /суб'єкта повідомлення: *"After pushing through a widely contested referendum scrapping presidential term limits, Alexander Lukashenko, branded by Western nations as 'Europe last dictator', is seeking a third term as president of the ex-Soviet republic "* [CNN, Mar. 14, 2006]; *"Hindi, the official language of central government, is an artificial and largely unspoken 20th Century construct"* [BBC, Nov. 27, 2012];

- внесення додаткової інформації: *"About 50 people were reckoned to have been in the building, located some 40km (25 miles) east of the city of Freiburg, at the time"* [BBC, Nov. 26, 2012]; *"Israeli authorities said they wanted to transfer the six-including Saadat and Shubaki- to Israeli prisons"* [CNN, March 12, 2006] ; у цьому прикладі парентеза окрім додаткової інформації ще й уточнює сказане у першій частині висловлювання;

- уточнення при подачі інформації: *"For my father, a Bombay Parsi, and my mother, a north Indian Hindu, English was their common language, and my own mother tongue when I grew up in Bombay in the 1950s"* [BBC, Nov. 27, 2012] ; зазначена парентеза допомагає читачам зрозуміти, чому сім'я, члени якої народились і виросли в одній і тій же державі вимушені спілкуватися зовсім іншою мовою, аби порозумілись;

- пояснення: *"The latest wave of killings follows Sunday's string of car bombs in Sadr city, Baghdad's huge Shiite slum, that killed at least 46 people and wounded more than 200 others"* [CNN, March 20, 2006]; *"The centre is run by Caritas, a relief organisation affiliated with the Catholic Church, and the town's mayor Armin Hintersch said the buildings were quite new"* [BBC, Nov. 26, 2012];

- опис явищ: *"Police found 29 bodies, their hands bound and gunshot wounds in their heads, on the eastern side of the capital in Shiite neighborhood"* [CNN, Mar. 14, 2006]; *"Tens of thousands of fans – some in costume – gathered around the theatre for the screening"* [BBC, Nov. 28, 2012]. Такі описи посилюють наочність та емотивність зображеного;

- надання оцінки: *"A CNN/USA Today/Gallup poll released Monday found only 36 percent of Americans approved of Bush's performance in office – a new low for his presidency in that poll – and 57 percent said they considered the March 2003 invasion that toppled Iraqi leader Saddam Hussein a mistake"* [CNN, Mar. 20, 2006]; *"Speaking with a slight impediment – and with almost alarming simplicity – she*

recounts how, in a fit of depression in May 2005, she took an overdose of sleeping pills in an attempt to end her life" [BBC, Nov. 27, 2012].

Синтаксичний паралелізм, для якого характерне тотожне або схоже розташування елементів мови в суміжних частинах тексту, однакова побудова речень теж сприяє підсиленню впливу на свідомість читача [9, с. 325]: *"**The people want to bring down the regime,**' some shouted, repeating a chant that was used in the same square last year during the protests that led to former President Mubarak's fall. **We don't want a dictatorship again,**' said 32-year-old Ahmed Hussein"* [BBC, Nov. 28, 2012]; *"Imagine treating your phone like a piece of paper. **Roll it up. Drop it. Squish it in your backpack. Step on it – without any damage**"* [BBC, Nov. 30, 2012].

Дослідження мовного матеріалу показало, що синтаксичний паралелізм може вживатися у сполученні з **анафорою**, утримуючи і закріплюючи при цьому у пам'яті читача надану інформацію: *"But Egyptian journalist Mona Eltahawy said the crowds have turned out to tell Morsy: **We are your checks and balances, we are the people who will keep you honest, right after you grabbed all of this power for yourself that has made you even more powerful than Mubarak**"; **"They don't know if they are going to have the order from Wal-Mart three years down the road. They don't know if they are going to be able to make the investment"**"* [CNN, Nov. 28, 2012].

Протиставлення, яке вважається універсальним прийомом аргументації [1, с. 92] виступає досить дієвим способом побудови логічного викладу матеріалу новостійного тексту, підтверджуючи основну ідею висловленого. Включення твердження відмінного від того, що складає канву події може, на перший погляд, внести певні сумніви щодо правильності сприйняття і розуміння сказаного автором, але подальше розгортання подій прояснює ситуацію і ще більше запевняє у достовірності наведених фактів: *"Israel is prepared to live in peace with a Palestinian state," Israeli Prime Minister Benjamin Netanyahu said Thursday. **'But for peace to endure, Israel's security must be protected, the Palestinians must recognize the Jewish state and they must be prepared to end the conflict with Israel once and for all'**"* [CNN, Nov. 30, 2012]. А використання синтаксичного паралелізму і анафори з модальним дієсловом *must* (*must be protected, must recognize, must be prepared*) додають категоричності висловлюванню прем'єр-міністра Ізраїлю і читачам стає зрозуміло, що найближчим часом перемир'я між Ізраїлем та Палестиною навряд чи відбудеться.

Оскільки матеріал для дослідження взято як з британських, так і з американських джерел, то доцільним є звернути увагу на той факт, що обидві зазначені служби новин подають інформацію майже однаково, синтаксичні та граматичні структури не відрізняються між собою. На синтаксичному рівні не існує інвентарних відмінностей між ВЕ і АЕ. Співвідношення між ВЕ і АЕ на даному рівні не можна представити у вигляді співвідношення двох дискретних систем. Синтаксична система обох варіантів англійської мови єдина і гомогенна і не розпадається на територіально локалізовані підсистеми [10; 11, с. 95].

Відсутність численних відмінностей між британським та американським варіантом англійської мови у текстах новин пояснюється глобалізаційними

процесами, виникненням і розвитком мережевого спілкування, можливістю носіїв різних варіантів англійської мови контактувати між собою, впливати на мову співрозмовника і зазнавати самому його впливу, потребою продукувати і вживати мовні одиниці та структури, які б швидко розповсюджувалися і ставали зрозумілими не лише на території їх виникнення, але і за її межами для того, щоб здійснювати, вдосконалювати і робити продуктивною міжкультурну комунікацію.

Література

1. Белова А.Д. Лингвистические аспекты аргументации / Алла Дмитриевна Белова. – К., 2003. – 304 с.
2. Bonvillain N. Language, Culture and Communication / Nancy Bonvillain. – New Jersey: Prentice Hall, 1997. – 450 p.
3. Добросклонская Т.Г. Вопросы изучения медиа-текстов / Татьяна Георгиевна Добросклонская. – М.: Едиториал УРСС, 2005. – 288 с.
4. Добросклонская Т.Г. Что такое медиалингвистика // Вестник МГУ. Серия 19. Лингвистика и межкультурная коммуникация / Татьяна Георгиевна Добросклонская. – 2004. – № 2. – С. 9–17.
5. Каппон Рене Дж. Наставни журналістам Ассошіейтед Пресс: Професійний poradnik / пер. з англ. А. Ішенка. – К.: Вид-дм "Києво-Могилянська академія", 2005. – 158 с.
6. Montgomery M. An Introduction to Language and Society / Martin Montgomery. – London: OUP, 1992. – 350 с.
7. Наер В.Л. Прагматический аспект английского газетного текста // Сб. научн. тр. / Владимир Леонидович Наер. – М., 1981. – С. 106–116.
8. Розенталь Д.Э. Наблюдения над синтаксисом языка газеты // Язык и стиль средств массовой информации и пропаганды / Дитмар Эльяшевич Розенталь. – М.: Изд. Моск. ун-та, 1980. – С. 51–65.
9. Тирон І.В. Синтаксичні засоби експресії в жанрах медійного дискурсу (на матеріалі британських газет та журналів) // Мовні і концептуальні картини світу. – 2010. – Вип. 31. – С. 322–326.
10. Trudgill P., Hannah J. International English – a Guide to Varieties of Standard English / Peter Trudgill and Jean Hannah. – London: Edward Arnold, 1983. – 130 p.
11. Швейцгер А.Д. Литературный английский язык в США и Англии / Александр Давидович Швейцгер. – М.: Едиториал УРСС, 2003. – 200 с.
12. Яковлева Е.Б. Просодия атрибутивной синтагматики в современном английском языке. Автореф. дисс. канд. филол. наук / Евгения Борисовна Яковлева. – М., 1976. – 16 с.
13. <http://www.bbc.co.uk>.
14. <http://www.cnn.com>.

References

1. Belova A.D. Lingvisticheckie aspekty argumentatsii. – K., 2003. – 304 s.
2. Bonvillain N. Language, Culture and Communication / Nancy Bonvillain. – New Jersey: Prentice Hall, 1997. – 450 p.
3. Dobrosklońska T.G. Voprosy izucheniya media tekstov. – M.: Editorial URCC, 2005. – 288 s.
4. Dobrosklońska T.G. Chto takoye medialingvistika // Vestnik MGU. Seriya 19. Lingvistika i mezhkulturaia komunikatsiya. – 2004. – № 2. – S. 9–17.
5. Rene J. Cappon. The Associated Press Guide to News Writing. The resource for professional journalists. – K., 2005. – 158 s.
6. Naier V.L. Pragmaticeskii aspekt angliiskogo gasetnogo teksta // Sb. nauchn.tr. – M., 1981. – S. 106–116.
7. Rozental' D.E. Nabludeniya nad sintaksisom yazyka gazety // Yazyk i stil' sredstv massovoj informatsii i propagangy. – M., 1980. – S. 51–65.
8. Tyron I.V. Syntaksychni zasoby ekspresiyi v zhanrah mediynogo dyskursu (na materiali brytanskukh gazet ta zhurnaliv) // Movni i kontseptualni kartyny svitu. – 2010. – Vyp. 31. – S. 322–326.
9. Trudgill P., Hannah J. International English – a Guide to Varieties of Standard English / Peter Trudgill and Jean Hannah. – London: Edward Arnold, 1983. – 130 p.
10. Shveitsger A.D. Literaturnyi angliiskii yazyk v SSHA i Angliyi. – M.: Editorial URCC, 2003. – 200 s.
11. Yakovleva Ye.B. Prosodiya atributivnoi sintagmatiki v sovremennom angliiskom yazyke: Avtoref. diss. ... kand. filol. nauk. – M., 1976. – 16 s.